

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра теорії та історії держави і права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНЕ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Право

Спеціальність D8 Право

Галузь знань D Бізнес,

адміністрування та право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ - 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Практичне правозастосування
Викладач	д.ю.н., проф. Козич І.В.
Контактний телефон викладача	(0342) 596178
Е-mail викладача	ihor.kozych@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/ При вивченні навчальної дисципліни використовуються можливості платформи Google Classroom
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження індивідуальних науково-дослідних завдань та самостійної роботи студентів.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є джерела права України в контексті їх тлумачення і правозастосування.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових <u>модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасний стан законодавства та проблеми його тлумачення і застосування 2. Способи тлумачення джерел права та їх вплив на правозастосування 3. Проблемні моменти правозастосування <p>Логічною основою будь-якого правозастосування (чи теоретичного при розв'язку задач у студентській аудиторії чи практичного - у нарадчій кімнаті судді), є розуміння факту текстуального закріплення відповідних правил у конкретних джерелах права та наявності взаємозв'язків як між нормами в рамках одного джерела, так і між багатьма джерелами права. На превеликий жаль, системність законодавства на сьогодні є доволі ілюзорним поняттям, адже у багатьох випадках суб'єкти правозастосування стикаються скоріше з сукупністю норм, а не з їх системністю. Це, в свою чергу, призводить до порушення багатьох складових принципу верховенства права, як-от, правова визначеність, законність тощо. При вирішенні конкретних ситуацій виникають відповідні колізії, вирішення яких й утворює фундамент точного, правильного і однакового правозастосування.</p> <p>Вибіркова навчальна дисципліна "Практичне правозастосування" не має на меті засвоєння змісту певного нормативного матеріалу конкретної галузі. Вона передбачає вироблення навичок роботи з будь-яким нормативним матеріалом, незалежно від його юридичної сили, суб'єкта прийняття чи приналежності до конкретної галузі публічного чи приватного права. Основна мета лекційних та практичних занять - спробувати навчитися "читати" норму, розуміти (усвідомлювати) її логіко-структурне наповнення, правильно тлумачити у взаємозв'язку з іншими нормами, а, відтак, намагатися застосовувати її якнайближче до того варіанту, який бачив її автор. При цьому слід навчитися враховувати цілу низку правил, наприклад, щодо зв'язку між попереднім і наступним правовими явищами, співвідношення правових норм, сфери дії яких частково співпадають, особливості застосування спеціальних правових норм, що відрізняються за змістом диспозиції і за особливостями гіпотези і т.п.</p> <p>Звичайно, при розгляді конкретного нормативного матеріалу не залишатиметься поза увагою наявний досвід судових інстанцій, в т.ч. рішення Європейського Суду з прав людини</p>	

чи правові позиції Верховного Суду, а також положення правової доктрини

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Практичне правозастосування» є набуття здобувачами знань в рамках системи законодавства України; вироблення навичок щодо тлумачення та застосування правових норм.

Основними цілями вивчення дисципліни «Практичне правозастосування» є набуття студентами знань та вмінь якісного правозастосування.

4. Програмні компетентності та результати навчання

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	24
лабораторні	36
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	081 Право	2-ий	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	сем/пр.заняття	Сам.

Змістовий модуль 1. Сучасний стан законодавства та проблеми його тлумачення і застосування

Тема 1. Правозастосовна діяльність: загально-теоретичні положення	2	2	12
Тема 2. Проблеми тлумачення та застосування сучасного законодавства	2	4	10

Змістовий модуль 2. Способи тлумачення джерел права та їх вплив на правозастосування

Тема 3. Законодавча текстологія	2	2	12
Тема 4. Логічне тлумачення та його вплив на правозастосування	2	4	10
Тема 5. Системне тлумачення та його вплив на правозастосування	8	12	32
Тема 6. Телеологічне та історичне тлумачення	2	2	12

Змістовий модуль 3. Проблемні моменти правозастосування

Тема 7. Проблеми застосування конституційних норм	2	4	10
---	---	---	----

Тема 8. Принцип верховенства права і його вплив на правозастосування	2	4	10
Тема 9. Застосування правових норм за аналогією	2	2	12
ЗАГ.:	24	36	120
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf</p>		
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачається виконання 2-х письмових модульних контрольних робіт (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Роботи виконуються на восьмому та останньому семінарському занятті. Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачем та затверджується на засіданні кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ).</p> <p>На письмову модульну контрольну роботу виноситься два теоретичні (максимально по 10 балів) та два практичні (максимально по 15 балів) завдання.</p> <p>Максимальна кількість балів за письмову роботу – 50 (пп. 2.6.1 МРПОУ).</p>		
Семінарські та практичні заняття	<p>Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://kttidip.pnu.edu.ua/denna-forma-</p>		

	5/. Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 45 (пп. 2.6.1–2.6.2 МРПОУ).
Умови допуску до підсумкового контролю	Студенту виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).
Підсумковий контроль	Залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за модульні контрольні роботи (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимум 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u> Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов’язкових (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види, інструкції щодо виконання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри https://kttidip.pnu.edu.ua/denna-forma-5/</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf, усвідомлюючи наслідки порушення. Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.</p> <p><u>Відвідування занять:</u> Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов’язковому порядку. Студент зобов’язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За</p>	

пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника
https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Теорія і практика правозастосування : навч. посібник / І. І. Килимник, А.В.Домбровська, А. М. Бровдій, К. М. Врублевська-Місюна, І. І. Бочкова ;Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. 134 с.
2. Новітнє вчення про тлумачення правових актів: навч.посібник з курсу тлумачення правових актів для суддів, що проходять підвищення кваліфікації, і кандидатів на посади суддів, що проходять спеціальну підготовку / В.Г. Ротань, І.Л. Самсін, А.Г.Ярема та ін. ; відп. ред., кер. авт. кол.В. Г. Ротань. Х. : Право, 2013. 752 с
3. Практичний курс тлумачення правових актів : навч. посіб. для суддів і канд. на посади суддів / [І.Л. Самсін, В.Г. Ротань, А.Г. Ярема та ін.] ; за ред. І.Л. Самсіна. Х. : Право, 2014. 488 с.
4. Правозастосування : навч. посіб. / О. А. Назаренко та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарєва. Київ : НАВС, ФОП Маслаков, 2020. 160 с.
5. Теорія та практика правозастосування у тестових завданнях : навчальний посібник / за заг. ред. д.ю.н., проф. Л. Р. Наливайко. К.: «Хай-Тек Прес», 2017. 316 с.
6. Теорія та практика правозастосування у тестових завданнях: навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. д.ю.н., проф. Л. Р. Наливайко. 2-ге вид., перероб. і доп. Дніпро: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 252 с.
7. Макушев П. В., Хрідочкін А. В. Теорія правозастосування : навчальний посібник / П.В. Макушев, А. В. Хрідочкін. Дніпро : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 360 с.
8. Пригара Л.І., Ступник Я.В. Юридична техніка актів правозастосування: монографія / Л.І. Пригара, Я.В. Ступник. Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А. Е., 2013. 158 с.